

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра європейського права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Злиття та поглинання компаній в праві ЄС»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський рівень)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма – «Міжнародне право»

Факультет міжнародних відносин

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Злиття та поглинання компаній в праві ЄС» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 29 «Міжнародні відносини», спеціальності – 293 «Міжнародне право» факультету міжнародних відносин. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2023. 23 с.

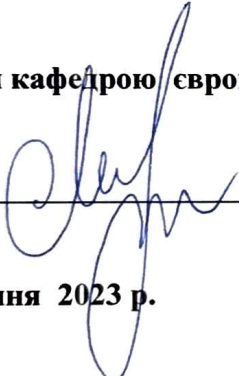
Розробники:

Брацук Іван Зіновійович, к. ю. н, доц., доцент кафедри європейського права

Бурак Степан Володимирович, асистент кафедри європейського права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри європейського права
Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

Завідувач кафедрою європейського права

_____ (д.ю.н., проф. Микієвич М. М.)

“30” серпня 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Злиття та поглинання компаній в праві ЄС» розроблена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальністю – 293 «Міжнародне право» галузі знань – 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 міжнародні відносини <hr/> (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента)	
Модулів – 1	Напрямок 293 <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів –1	Спеціальність (професійне спрямування) Міжнародне право	четвертий	-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		8-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента – 3.6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	год.
		<i>Семінарські заняття</i>	
		20 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	год.
Вид контролю: залік			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи професійних знань щодо закономірностей та особливостей функціонування механізму злиття та поглинання компаній у праві Європейського Союзу.

Завдання навчальної дисципліни:

дослідження генези розвитку та становлення правових засад функціонування механізму злиття та поглинання компаній у праві ЄС;

характеристика правового регулювання злиття та поглинання компаній у ЄС;

виокремлення особливостей реалізації злиття та поглинання в державах членах ЄС Європейського Союзу;

Необхідність імплементації досвіду та норм ЄС в частині регулювання злиття та поглинання компаній у світлі Євроінтеграційних процесів в Україні.

Загальні компетентності (ЗК):

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

знання і розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності;

здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях;

здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його постійного розвитку, дотримуватися принципу верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології; дотримуватися вимог онлайн-безпеки.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

здатність відстоювати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів;

уміння вести дипломатичне та ділове листування, опрацьовувати міжнародні документи: договори, акти міжнародних організацій, рішення міжнародних судових органів, аналізувати їх зміст і юридичну природу, складати проекти і супровідну документацію українською та іноземними мовами;

володіти знаннями про особливості застосування європейського права та права Європейського Союзу, які зумовлені кандидатством у члени нашої держави у члени ЄС;

здатність аналізувати договірний та інституційний механізм правового регулювання європейської інтеграції, вміння аналізувати практику рішень Суду ЄС та національних судів держав-членів;

здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи у національній правовій системі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти **повинні знати:**

Історію становлення та розвитку правового регулювання механізмів та угод злиття та поглинання в ЄС.

Види угод злиття та поглинання в ЄС;

Особливості регулювання механізмів та угод злиття та поглинання в окремих державах-членах ЄС;

Законодавство ЄС в частині злиття та поглинання;

Про імплементацію законодавства ЄС в частині злиття та поглинання у світлі інтеграційних процесів.

У процесі вивчення початкової дисципліни студенти **повинні вміти:**

виражати свої пропозиції щодо подальших кроків України в імплементації законодавства ЄС щодо регулювання угод злиття та поглинання;

використовувати отримані знання на практиці у своїй роботі, при захисті інтересів компаній резидентів України при входженні на ринки ЄС та масштабування;

тлумачити нормативно-правові акти ЄС у сфері злиття та поглинання компаній;

оцінювати стан відповідності національного законодавства стандартам ЄС;

орієнтуватися у фаховій рекомендованій літературі та опрацьовувати міжнародно-правові акти та національне законодавство.

Програмні результати навчання (ПРН):

проводити збір та аналіз матеріалів з різних джерел;

формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;

вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

використовувати практику суду ЄС, інших міжнародних судових та арбітражних органів, теоретичні знання з міжнародного і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних сферах;

застосовувати набуті знання та уміння при вирішенні практичних завдань.

Навчальна дисципліна «Злиття та поглинання компаній в праві ЄС» знаходиться в тісному зв'язку з навчальними дисциплінами: «Основи права ЄС», «Міжнародне публічне право».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема № 1. Основоположні поняття злиття та поглинання компаній в ЄС (2 год.)

Основні завдання, система навчальної дисципліни «Злиття та поглинання компаній в ЄС » та її значення для підготовки юристів-міжнародників в епоху ери цифрових технологій та глобалізації. Структура навчальної дисципліни «Злиття та поглинання компаній в ЄС». Огляд наукової і навчально-методичної літератури для вивчення навчальної дисципліни «Злиття та поглинання компаній в ЄС».

Поняття злиття та поглинання компаній в ЄС. Співвідношення понять «злиття компаній», та «поглинання компаній». Основні тенденції розвитку права злиття та поглинання компаній в Україні та ЄС на сучасному етапі.

Тема № 2. Нормативно правове регулювання злиття та поглинання в ЄС 2 (год)

Коротка характеристика регламенту про злиття в Європейському союзі від 2004 року: Особливостей його прийняття, його зміст та структура.

Повідомлення та вказівки Європейської Комісії щодо злиття та поглинання, як окремі нормативно правові акти, які регулюють правовідносини суб'єктів злиття та поглинання в праві ЄС.

Практичне застосування нормативно правових актів у сфері злиття та поглинання в ЄС, на основі "Best Practise" (Найкращої практики).

Особливості прийняття рішень у справах про злиття та поглинання: процедури та ключові аспекти. Система «стримувань і противаг» в ЄС, щодо дотримання конкуренції її роль та значення.

Тема № 3. Юрисдикція ЄС щодо злиття та поглинання (2 год.)

Правові аспекти об'єднання суб'єктів господарювання в європейському економічному просторі. Роль та вплив ЄС на функціонування та регулювання злиття та поглинання, включаючи перевірку на концентрацію та оцінку їх впливу на конкуренцію.

Особливості територіального застосування Регламенту про злиття в Європейському Союзі.

Положення Угоди про вихід з ЄС в частині регулювання злиття та поглинання Компаній, та її практичне застосування.

Тема № 4. Концентрація при злитті та поглинанні в ЄС

(4 год.)

Визначення та значення терміну "концентрація" в контексті злиття та поглинань, включаючи різницю між злиттям і поглинанням згідно права Європейського Союзу.

Аналіз основоположних нормативних актів та законодавства ЄС, що регулюють концентрацію, таких як Регламент про контроль концентрацій (Regulation on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation))

Роль та вплив Європейської Комісії: Функції Європейської Комісії у процесі здійснення перевірки на концентрацію та видачі дозволів.

Критерії концентрації: Обговорення та аналіз критеріїв, які визначають, коли об'єднання підприємств вважається концентрацією та потребує юридичного регулювання.

Оцінка впливу на конкуренцію: Розгляд процедури та критеріїв оцінки впливу концентрації на конкуренцію в ринковому середовищі.

Заборони та дозволи: Огляд видів концентрації, які можуть бути заборонені, а також умов для отримання дозволу на концентрацію.

Судова практика та приклади: Аналіз судової практики та розгляд реальних прикладів концентраційних справ у ЄС.

Актуальні тенденції та виклики: Обговорення сучасних викликів, таких як вплив технологічних інновацій або питання сталого розвитку, що впливають на концентрацію у ЄС.

Тема № 5. Спільні підприємства (Joint Venture) в праві ЄС (2 год.)

Розгляд та визначення поняття "спільне підприємство" в контексті європейського права та регулювання.

Форми спільних підприємств та їх правовий статус в ЄС. Аналіз впливу спільних підприємств на конкуренцію та регулювання їх діяльності в рамках законодавства про конкуренцію ЄС.

Розгляд процедур та умов, за яких спільні підприємства можуть бути схвалені або заборонені органами ЄС для забезпечення дотримання конкурентного середовища.

Права та обов'язки учасників спільного підприємства, а також особливості здійснення та реалізації управління та контролю.

Судова практика та розгляд справ: Аналіз судової практики та розгляд реальних ситуацій, пов'язаних із спільними підприємствами в ЄС.

Актуальні виклики та тренди: Обговорення сучасних викликів та тенденцій, що впливають на створення та функціонування спільних підприємств в контексті європейського права.

Тема № 6. Повноваження держав членів ЄС у сфері злиття та поглинання (2 год.)

Структура та роль національних агентств та органів регулювання в державах-членах ЄС у сфері контролю злиття та поглинань.

Співробітництво між національними та європейськими органами. Аналіз механізмів співробітництва та координації між національними органами та Європейською Комісією при розгляді міжнародних об'єднань підприємств.

Вплив національних інтересів держав членів ЄС на здійснення правового регулювання злиття та поглинання. Можливості для держав членів ЄС щодо захисту своїх економічних та стратегічних інтересів через регулювання злиття та поглинань. Аналіз реальних кейсів втручання та впливу держав членів ЄС на злиття та поглинання у своїх юрисдикціях.

Судова практика та конфлікти компетенцій. Аналіз судової практики, щодо правових конфліктів між національними і європейськими органами щодо злиття та поглинань.

Актуальні тенденції. Сучасні виклики та тренди регулювання злиття та поглинань у ЄС та роль держав-членів.

Тема № 7. Правова оцінка злиття та поглинання за правом ЄС (2 год.)

Визначення критерії відповідності злиття та поглинань нормам права ЄС, включаючи аналіз зв'язку між певними діями та їхніми наслідками у контексті таких дій.

Визначення ключових відмінностей між різними типами злиття та поглинань, зокрема горизонтальними (об'єднаннями конкуруючих підприємств), вертикальними (об'єднаннями підприємств на різних рівнях постачання) та конгломератними (об'єднаннями підприємств у різних галузях).

Аналіз процедура перевірки злиття та поглинань на їхню сутність, зокрема тест на домінування та тест на значну перешкоду ефективній конкуренції («SIEC»). Розглядається система перевірки на домінування, яка існувала до реформування у 2004 році. Новий підхід з використанням тесту на значну перешкоду ефективній конкуренції.

Критерії оцінки домінування на ринку як значної перешкоди для проведення об'єднання.

Наслідки застосування тесту на SIEC та визначення його впливу на об'єднання підприємств в рамках законодавства ЄС.

Тема № 8. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС в окремих сферах (2 год.)

Унікальні аспекти контролю за об'єднаннями фінансових установ у контексті банківських, страхових, та інших фінансових послуг, включаючи схвалення, регулювання та нагляд за на рівні ЄС.

Особливості регулювання та контролю в області злиття та поглинань у секторах телекомунікацій, медіа та інтернет-послуг, зокрема враховуючи питання медіа-концентрації та впливу на інформаційну сферу у праві ЄС.

Основні особливості контролю за об'єднаннями компаній у галузі енергетики, зокрема нафтогазової та електроенергетики, з метою забезпечення ефективного та конкурентоспроможного енергетичного ринку ЄС.

Регулювання та контроль злиття та поглинань у секторах транспорту, включаючи авіацію, залізницю, автомобільний транспорт, та морські перевезення, з метою збереження конкуренції та забезпечення розвитку транспортної інфраструктури ЄС.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	ТЕМА	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Разом
Змістовний модуль 1					
1.	Основоположні поняття злиття та поглинання компаній в ЄС	2	2	10	
2.	Нормативно правове регулювання злиття та поглинання в ЄС	2	2	10	
3.	Юрисдикція ЄС щодо злиття та поглинання	2	2	10	
4.	Концентрація при злитті та поглинанні в ЄС	4	4	10	
5.	Спільні підприємства (Joint Venture) в праві ЄС	2	2	10	
6.	Повноваження держав членів ЄС у сфері злиття та поглинання	4	4	10	
7.	Правова оцінка злиття та поглинання за правом ЄС	4	4	10	

8	Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС в окремих сферах	2	2	10	
	Всього за 1 семестр:	20	20	80	120

5. Плани семінарських занять

Тема 1. Основоположні поняття злиття та поглинання компаній в ЄС (2 год.)

1. Історія європейського контролю за злиттям
  - 1.1. Історія становлення злиття та поглинання в ЄС до 2002 року
  - 1.2. Передумови для прийняття Регламенту про злиття 2004 року
2. Правова основи злиття та поглинання компаній в ЄС
3. Цілі та загальні принципи злиття та поглинання компаній в ЄС
4. Викуп часток міноритарних акціонерів в праві ЄС
5. Контроль за злиттям та поглинанням на національному рівні держав членів ЄС

Рекомендована література (див. пун. 11):

Базова (основна) література:

Міжнародно-правові акти та національне законодавство:

Наукова література: Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література: Інтернет-ресурси (див. пун.12):

Тема 2. Нормативно правове регулювання злиття та поглинання в ЄС (2 год.)

1. Регламент про злиття в ЄС від 2004 року: загальна характеристика.
2. Повідомлення та вказівки Європейської Комісії щодо злиття та поглинання
3. Практичне застосування нормативно правових актів у сфері злиття та поглинання в ЄС.
4. Прийняття рішень у справах про злиття та поглинання: процедури та ключові аспекти.
5. Система «стримувань і противаг» в ЄС, щодо дотримання конкуренції.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема 3. Юрисдикція ЄС щодо злиття та поглинання (2 год.)

1. Виключність юрисдикції Європейського Союзу у справах злиття та поглинання

2. Юрисдикція згідно з Угодою про Європейський Економічний Простір
3. Територіальна сфера застосування Регламенту про злиття
4. Юрисдикція Сполученого Королівства відповідно до Угоди про вихід з ЄС

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема № 4 Концентрація при злитті та поглинанні в ЄС (4 год.)

Заняття № 1 (2 год.)

1. Поняття концентрації
2. Концентрація при злитті та поглинанні
3. Набуття контролю
  - 3.1 Концепція набуття контролю
    - 3.1.1 Субєкти набуття контролю
    - 3.1.2 Особливості набуття контролю державою або державним підприємством
    - 3.1.3 Ціль та мета набуття контролю
    - 3.1.4 Засоби здійснення контролю
    - 3.1.5 Набуття контролю на тривалій основі
    - 3.1.6 Внутрішня реструктуризація
  - 3.2 Єдиний контроль
    - 3.2.1 Права мажоритарних акціонерів
    - 3.2.2 Пакети мінотарних акціонерів, які надають юридичний контроль
    - 3.2.3 Ситуації, що призводять до негативного єдиного контролю
    - 3.2.5 Контроль іншими засобами
  - 3.3 Спільний контроль
    - 3.3.1 Рівність при голосуванні та ухваленні рішень
    - 3.3.2 Право вето на стратегічні рішення
    - 3.3.3 Спільне здійснення права голосу
    - 3.3.4 Фактичний спільний контроль
  - 3.4 Зміни в структурі та якості контролю

Заняття №2 (2 год.)

1. Взаємопов'язані операції в праві ЄС
  - 1.1 Взаємопов'язані операції, пов'язані умовністю
  - 1.2 Операції з цінними паперами
2. Вийнятки із правила виникнення концентрації в праві ЄС

2.1 Фінансові установи, та їх правовий статус в праві ЄС при укладенні угод злиття та поглинання

2.2 Арбітражні керуючі, як посадові особи в праві ЄС. Їх правовий статус при укладенні угод злиття та поглинання

3.6.3 Фінансові холдингові компанії в праві ЄС, та їх правовий статус при укладенні угод злиття та поглинання

3.7 Припинення юрисдикції ЄС внаслідок відмови від транзакція. Правові наслідки.

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема № 5 Спільні підприємства (Joint Venture) в праві ЄС (2 год.)

1. Поняття та особливості Спільних підприємств (Joint Venture) в праві ЄС

2. Особливості здійснення діяльності Спільними підприємствами (Joint Venture) в праві ЄС:

2.1 Особливості утворення та реєстрації СП (Joint Venture) у праві ЄС

2.2. Способи провадження господарської діяльності Спільними підприємствами (Joint Venture) на ринку ЄС

2.3 Поняття достатності ресурсів та персоналу для СП (Joint Venture) у праві ЄС

3. Виконання функцій СП (Joint Venture) на постійній основі у праві ЄС

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема № 6 Повноваження держав членів ЄС у сфері злиття та поглинання (4 год.)

1. Особливості здійснення захисту законних національних інтересів держав членів ЄС при реалізації політики щодо злиття та поглинання:

1.1 Загальні принципи захисту законних національних інтересів держав членів ЄС при реалізації політики щодо злиття та поглинання

1.2 Поняття законних інтересів держав членів ЄС при реалізації політики щодо злиття та поглинання

1.3 Інші види суспільних інтересів при реалізації політики щодо злиття та поглинання

1.4 Процедури та санкції

2. Особливості здійснення злиття та поглинання в оборонному секторі

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема № 7. Правова оцінка злиття та поглинання за правом ЄС (4 год.)

1. Відповідний протиправний аргумент і поняття причинно-наслідкового зв'язку при здійсненні злиття та поглинання в праві ЄС

2. Горизонтальні, вертикальні та конгломератні злиття в праві ЄС

2.1 Горизонтальні ефекти

2.2 Вертикальні ефекти

2.3 Конгломератні ефекти

3. Перевірка по суті угод злиття та поглинання на відповідність нормам права ЄС

3.1 Тест на домінування в контролі за злиттями до 2004 року

3.2 Значна перешкода ефективній конкуренції («SIEC»)

3.2.1 Усунення правової невизначеності щодо сфери застосування тесту на домінування

3.2.2 Наслідки запровадження тесту на значну перешкоду ефективній конкуренції

3.2.2.1 Домінування на ринку як значна перешкода для здійснення злиття та поглинання

3.2.2.2 Наслідки запровадження тесту на суттєву перешкоду для ефективної конкуренції

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

Тема № 8. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС в окремих сферах (2 год.)

1. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС у сфері фінансових послуг

2. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС у сфері телекомунікації, медіа та інтернет-послуг

3. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС у сфері енергоносіїв

4. Особливості здійснення контролю за злиттям та поглинанням в праві ЄС у сфері транспорту

Рекомендована література (див. пун. 11):

Інтернет-ресурси (див. пун. 12):

6. Питання для самоконтролю

1. Поняття злиття та поглинання в контексті права Європейського Союзу (ЄС)?
2. Які основні цілі і завдання політики злиття та поглинання в ЄС?
3. Які правові акти регулюють процес злиття та поглинання в ЄС?
4. Як визначається поняття "концентрація" в контексті злиття та поглинання?
5. Які органи відповідають за розгляд заяв про злиття та поглинання в ЄС?
6. Які критерії визначаються для визнання злиття та поглинання сумісними з ринковою конкуренцією в ЄС?
7. Які можливі наслідки відмови в схваленні злиття та поглинання з боку європейських органів?
8. Які основні вимоги до інформаційного забезпечення заяв про злиття та поглинання?
9. Які процедури використовуються в ЄС для забезпечення дотримання конкуренційних правил під час злиття та поглинання?
10. Як визначаються заборонені концентрації в ЄС?
11. Які особливі аспекти регулювання злиття та поглинання у сфері банківської діяльності в ЄС?
12. Які засоби санкцій можуть бути застосовані в разі порушення конкуренційних правил під час злиття та поглинання?
13. Які основні принципи визначення ринкової влади в контексті злиття та поглинання?
14. Які можливі наслідки порушення обов'язкових умов схвалення злиття та поглинання?
15. Яким чином регулюється злиття та поглинання в секторі телекомунікацій в ЄС?
16. Які можливі заходи, що дозволяють забезпечити конкурентну середовищу, можуть бути накладені на компанії після злиття та поглинання?
17. Яким чином ЄС сприяє в розвитку інновацій через політику злиття та поглинання?
18. Які особливості регулювання злиття та поглинання в сфері фармацевтики в ЄС?
19. Які можливі стратегії компаній для забезпечення успішного схвалення злиття та поглинання?
20. Яким чином оцінюється вплив злиття та поглинання на малих і середніх підприємствах у ЄС?
21. Як регулюється злиття та поглинання в секторі енергетики в ЄС?

22. Як відбувається координація між національними конкурентними органами та Європейською Комісією під час розгляду злиття та поглинання?
23. Як здійснюється моніторинг впливу злиття та поглинання на ринкову конкуренцію після схвалення?
24. Які альтернативні методи регулювання злиття та поглинання можуть бути використані в ЄС?
25. Яким чином регулюються злиття та поглинання в секторі інформаційних технологій в ЄС?
26. Які основні виклики стоять перед європейським законодавством у сфері злиття та поглинання?
27. Як регулюються злиття та поглинання з погляду збереження екологічного рівноваги в ЄС?
28. Яким чином визначається поняття "суттєва зміна" у контексті злиття та поглинання?
29. Як здійснюється моніторинг дотримання умов схвалення після завершення злиття та поглинання?
30. Як визначається відповідальність компаній за недотримання конкурентних правил під час злиття та поглинання в ЄС?

7. Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного та пошукового характеру);
- а також методи, пов'язані із контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, обговорення, дослідницькі проекти, підготовка та презентація індивідуальної роботи.

8. Методи контролю

Поточний контроль:

- усне опитування; перевірка тестових завдань; перевірка модульних завдань;
- перевірка письмових (індивідуальних, практичних) робіт, конспектів.

Підсумковий контроль: залік

9. Розподіл балів, що присвоюються студенту

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Злиття та поглинання в прві ЄС» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає: контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань. Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи з наданої викладачем тематики з подальшою його презентацією.

При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату.

При вивченні курсу «Злиття та поглинання в прві ЄС» студент може набрати максимум 100 балів. Максимальна кількість балів за усі види роботи студента, описані у таблиці.

Контроль семінарських занять	Тестовий контроль	Самостійна робота студента	Модульний контроль
= 40 балів	= 20 балів	= 15 балів	= 25 балів
За одне семінарське заняття студент може отримати максимум 5 балів. Усі бали за семінарські заняття сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Тести (кожне питання оцінюється в 1 бал) Усі бали за тести сумуються в кінці вивчення даної навчальної дисципліни	Полягає у виконанні студентом індивідуальних завдань:	

10. Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в	Оцінка		За національною шкалою
----------	--------	--	------------------------

<i>балах</i>	<i>ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		
0-50			Незадовільно	Незараховано

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні міжнародно-правових актів, національного законодавства, судової практики, наукової та спеціальної літератури. Виконав усі індивідуальні завдання.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базується на знанні предмету. Виконав усі індивідуальні завдання.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах. Виконав усі індивідуальні завдання.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу. Виконав не усі індивідуальні завдання.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни. Виконав не усі індивідуальні завдання або взагалі нічого не зробив.

11. Рекомендована література

11. 1. Базова (основна) література:

1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015-2016
2. Брацук І. З. Теоретико-правові засади імплементації права Європейського Союзу в національне право держав-членів : монографія / І.З. Брацук ; за наук. ред. проф. М.М. Микієвича. – Львів, 2016. – 230 с.
3. Комарова Т. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практика тлумачення права ЄС: монографія. – Харків: Право, 2018. – 528 с.
4. Муравйов В.І., Мушак Н.Б., Волошин Ю.О. Право Європейського Союзу. Академічний курс. – Фенікс, 2021. – 440 с.
5. Основи права Європейського Союзу : підручник / За заг. ред. Т.Л. Сироїд; [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.М. Вихрист та ін.]. – Харків : Право, 2020. – 590 с.
6. Право Європейського Союзу: підручн. / за ред.. О.К. Вишнякова. – Одеса: Фенікс, 2013. – 883 с.
7. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник / за заг.ред. І.В. Яковюка. – Харків: Право, 2019. – 360 с.
8. Право Європейського Союзу : підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакуленко, Ван Елсуге П. та ін.] ; за ред. Р. А. Петрова. – Вид. 10-те, змінене і допов. – Харків : Право, 2021. – 484 с.
9. Прокопенко Л. Л. Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік.– Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 220 с
10. Смирнова К. В. Асоціація між Європейським Союзом та третіми країнами: монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. – 239 с.
11. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. – Х.: Право, 2013. – 760 с.
12. Catherine Barnard The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms 5th Edition. – Oxford University Press; 5th edition, 2016, 626 p.
13. Craig, Paul; De Burca, Grainne Eu Law: Text, Cases, and Materials. – Oxford Univ Pr (7-ed) 2020, 1219 p.
14. EU Law and Integration: Twenty Years of Judicial Application of EU law. – Hart Publishing; UK ed. Edition, 2016, 386 p.

11.2. Допоміжна (додаткова) література:

Спеціальна література:

1. Гарагонич О.В. Актуальні питання адаптації корпоративного законодавства України до права Європейського Союзу. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2014. № 1. С.36-42

2. Гарагонич О.В. Припинення господарської правосуб'єктності акціонерних товариств шляхом реорганізації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2017. Вип. 47, том 2. С.25-32
3. Гриняк А. Б. Міжнародно-правовий досвід регулювання відносин з поглинання компаній у країнах Європейського Союзу. Приватне право і підприємництво. 2016. Вип. 15. С. 18-21.
4. Дорош Н.І. Комплексна аналітична перевірка підприємства. Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2012. Вип. 9(1). С. 355-361.
5. Дяченко С.В. Правове забезпечення припинення юридичної особи: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2012. 252 с.
6. Загребельний О.М. Актуальні проблеми адаптації правового регулювання злиття та поглинання компаній в Україні до права ЄС. Теорія та практика державного управління, 2012. Вип. 3 (38). С. 464-469.
7. Зеліско А. В. Система організаційно-правових форм кооперативів : проблеми адаптації до законодавства ЄС. Підприємництво, господарство і право. 2011. № 3. С. 14-18
8. Зеліско А.В. Історичні передумови формування невідприємницької природи споживчих товариств. Підприємництво, господарство і право. 2007. №6. С. 41 – 46.
9. Калініна О.М. Правове регулювання діяльності компаній в Європейському Союзі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2014. 24 с.
10. Кібенко О., Пендак Сербак А. Право товариств (company law): порівняльно-правовий аналіз асгвіс Європейського Союзу та законодавства України / упоряд. Г. Друзенко, за наук. ред. О. Кібенко. Київ: Видавнича Організація «Юстініан», 2006. 496 с.
11. Кібенко О.Р. Сучасний стан та перспективи правового регулювання корпоративних відносин: порівняльно-правовий аналіз права ЄС, Великобританії та України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04 / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2006. 527 с.
12. Кметик Х. В. Особливості правового регулювання створення та діяльності нових організаційно-правових форм юридичних осіб згідно з правом Європейського Союзу. Вісник Академії адвокатури України. 2009. Число 1. С. 203-208
13. Корпоративне право Австрії та України: монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон та ін. / за ред. проф. В.А.Васильєвої. ІваноФранківськ, 2015. 250 с.

14. Кутейніцина О. Злиття і поглинання як напрями розвитку компаній. Збірник наукових праць НАУ. 2011. Вип. 30. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_30/Kutein.pdf
15. Литовченко М. В. Злиття та поглинання: проблеми визначення дефініцій. Науковий вісник ЧДІЕУ. Фінанси. Банківська справа. 2011. № 3 (11). С. 250-257.
16. Марущак Я. Товариства в Європейському Союзі: права та обов'язки їх учасників. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 6. С.43-47
17. Мелех Л.В., Круць К.І. Проблематика правового регулювання корпоративних правовідносин: перспективи використання законодавчого досвіду Європейського Союзу в правовому полі України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 1. С.102-108
18. Огляд прецедентного права Суду Європейського Союзу у сферах, що регулюються Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. URL : <http://www.association4u.com.ua/images/components/comp1/>
19. Погрібний Д.І. Особливості правової регламентації процесу адаптації українського корпоративного законодавства до стандартів ЄС. Економічна теорія та право. 2016. № 4 (27). С.119-128.
20. Посикалюк О.О. Європейська компанія як організаційно-правова форма sui generis. Університетські наукові записки. 2015. № 2. С. 80-88
21. Право компаній: порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України Acquis Communautaire Європейського Союзу. Київ: Державний департамент з питань адаптації законодавства, 2009. 82 с.
22. Регламент Ради (ЄС) № 2157/2001 від 08.10.2001 про Статут європейського товариства (SE) (ЄТ). URL : <http://old.minjust.gov.ua/file/32710.docx>
23. Саветчук В.М. Виконання та відповідальність за невиконання договору про злиття (приєднання) за законодавством України та ЄС. Науковоінформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького, 2018. №. 5 (17). С.133-138.
24. Саветчук В.М. Договори про злиття та приєднання юридичних осіб у національному та іноземному законодавстві. Eurasian Academic Research Journal. 2018. № 3(21). С. 53-58.
25. Саветчук В.М. Еволюція правового регулювання злиття та приєднання юридичних осіб за правом Європейського Союзу. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. №3. С.68-71.

26. Саветчук В.М. Поняття та сутність категорій «злиття» та «приєднання» у національному та зарубіжному законодавстві: порівняльноправовий аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету: журнал. Серія «Право». 2018. Випуск 50, том 1. С. 103-106.
27. Саветчук В.М. Порядок злиття господарських товариств: теоретичний та практичний аспекти. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: збірник наукових статей. Випуск 46. Івано-Франківськ: ДВЗН «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2018. С. 117-126.
28. Святошнюк А. Л. Інститут розірвання порушеного договору у цивільному праві України та країн Європейського Союзу (порівняльно-правовий аналіз): дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса, 2015. 218 с.
29. Товкун І.М. Законодавче регулювання корпоративних відносин у Європейському Союзі. Форум права. 2013. № 3. С. 657-665. URL: 202 http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_108.pdf
30. Швець В. О. Створення законодавства про злиття та поглинання та пропозиції на поглинання в Україні за європейським зразком. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція, 2014. № 10-1. Том 1. С. 230-232.
31. Agreement Relative To The Merger By Absorption Of Rivolam By Suez.иJune 5, 2008. URL: <http://www.engie.com/wp-content/uploads/2012/05/agreement-onthe-merger-takeover-of-rivolam-by-suez.pdf>
32. Black's Law Dictionary / B.A. Garner (ed.). 9th Deluxe ed. West Pub.,и2009. P. 1415.
33. Brenda Hannigan. Company Law. Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press, 2015. 840 p.
34. Bundesgesetz über Fusion, Spaltung, Umwandlung und Vermögensübertragung vom 3. Oktober 2003 (Stand am 1. Januar 2014). URL: <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/20001208/index.html>
35. Bürgerliches Gesetzbuch 1900. URL: <https://www.gesetze-iminternet.de/bgb/index.html>
36. Business Corporation Act of 1983. URL: <http://www.ilga.gov/legislation/ilcs/ilcs4.asp?DocName=080500050HArt%2E+11&ActID=2273&ChapterID=65&SeqStart=12300000&SeqEnd=14300000>
37. Charles Wild, Stuart Weinstein. Smith and Keenan's company law. 14th edition. Essex: Pearson Education Limited, 2009. 609 p.
38. Code Civil des Français 1804. Version consolidée au 1 octobre 2018. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721>

39. Code de commerce (Dernière modification : 14 décembre 2018). URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379&dateTexte=20181227>
40. Companies Act 2006. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/section/904>
41. Corporations Code California. URL: <https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codesTOCSected.xhtml?tocCode=CORP>
42. Council Directive 2001/23/EC of 12 March 2001 on the approximation of the laws of the Member States relating to the safeguarding of employees' rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of undertakings or businesses.
43. Council Directive 2009/133/EC of 19 October 2009 on the common system of taxation applicable to mergers, divisions, partial divisions, transfers of assets and exchanges of shares concerning companies of different Member States and to the transfer of the registered office of an SE or SCE between Member States. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0133>
44. Council Regulation (EC) No 1435/2003 of 22 July 2003 on the Statute for a European Cooperative Society (SCE). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:32003R1435>
45. Davies P. Gower's Principles of Modern Company Law. 6th ed. – London: Sweet & Maxwell, 1997. 897 p.
46. Dehmer H., Stratz R.-C, Hoertnagl R. Umwandlungsgesetz; Umwandlungssteuergesetz, Muenchen, 1996. S. 177.
47. Directive 2004/25/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on takeover bids. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex%3A32004L0025>
48. Directive 2005/56/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on cross-border mergers of limited liability companies. URL: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:02005L0056-20140702>
49. Directive 2011/35/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 concerning mergers of public limited liability companies. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32011L0035>
50. Directive 2017/1132/ EU of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 relating to certain aspects of company law. URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eba5bed3-5d59-11e7-954d-01aa75ed71a1/language-en/>

51. Dirk Van Gerven. Cross-Border Mergers in Europe. Volume 1 / Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 359 p.
52. Dirk Van Gerven. Cross-Border Mergers in Europe. Volume 2 /Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 255 p.
53. Dirk Van Gerven. The European Company. Volume 1 / Cambridge:Cambridge University Press, 2010. 550 p.
54. Dutch Civil Code. URL: <http://www.dutchcivillaw.com/civilcodebook022.htm>
55. Gale Encyclopedia of American Law, 3rd Edition. USA: Gale, Cengage Learning, 2010. P.248
56. General Statutes of Connecticut. URL:<https://www.cga.ct.gov/2015/pub/titles.htm>
57. Gerard Frederik Boulogne. Shortcomings in the EU Merger Directive. URL: <https://lrus.wolterskluwer.com/store/product/shortcomings-in-the-eu-mergerdirective/>
58. German Stock Corporation Act (Aktiengesetz) as of September 6, 1965. URL:<http://www.nortonrosefulbright.com/knowledge/publications/147034/germanstock-corporation-act-aktiengesetz>
59. Goutier K., Knopf R., Tulloch A. Kommentar zum Umwandlungsrecht.
60. Hart-Scott-Rodino Act of 1976. URL:<https://fraser.stlouisfed.org/title/1130> (дата звернення: 25.09.2018 p.)
61. Heidelberg: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 1996. S. 161.
62. Increase in Alstom's Share Capital in Consideration For The ContributionOf Shares in Siemens Mobility SAS, Siemens Mobility Holding B.V. and Siemens Mobility GmbH. Appendix to the report of Alstom's Board of Directors to the general shareholders' meeting convened on July 17, 2018. URL:<https://www.alstom.com/sites/alstom.com/files/2018/07/17/INCREASE%20IN%20ALS>
63. Information To The Shareholders Of tele2 Ab (Publ) And Com Hem Holding Ab (Publ) Regarding Merger Of The Companies. URL:<https://www.tele2.com/globalassets/documents/general-shareholders-meetings/2018-egm/tele2---com-hem---merger-document-eng.pdf>
64. Janet Dine, Marios Koutsias. Company Law (8th Edition). PalgraveMacmillan Law Masters. P. 304
65. John C. Coates IV, Mergers, Acquisitions and Restructuring: Types, Regulation, and Patterns of Practice (Harvard John M. Olin Discussion Paper Series Discussion Paper No. 781, July 2014, Oxford Handbook on Corporate Law and Governance, forthcoming). URL: http://www.law.harvard.edu/programs/olin_center/papers/pdf/Coates_781.pdf

66. Judd Sneirson. Merger Agreements, Termination Fees, and the Contract Corporate Tension. URL: https://www.researchgate.net/publication/49250857_Merger_Agreements_Termination
67. Len Sealy i Sarah Worthington. Sealy's Cases and Materials in Company Law (9th Edition). Oxford: Online Resource Center. P 699
68. Mads Adenas. European Comparative Company Law. Cambridge: Cambridge University Press. 2009. P. 561
69. Merger Agreement Between COMMERZBANK Aktiengesellschaft And Dresdner Bank Aktiengesellschaft. URL: https://www.commerzbank.com/media/aktionaere/aktuell/verschmelzungsvertrag_en.pdf
70. Model Business Corporation Act (2016 Revision) as of December 9, 2016. URL: <https://apps.americanbar.org/dch/committee.cfm?com=cl270000>
71. Neye H.-W., Limmer P., Frenz N., Hamacke U.M. Handbuch der Unternehmensumwandlung. Heriae; Berlin, 1996. S. 33
72. Report Of The Board Of Directors On The Contemplated Contribution To Alstom Of All The Shares In Siemens Mobility SAS Held By Siemens France Holding. URL: <https://www.alstom.com/sites/alstom.com/files/2018/07/17/7%20-%20Report%20of%20the%20Board%20of%20Directors%20on%20the%20contemplated%20contribution%20to%20Alstom%20of%20all%20the%20shares%20in%20Siemens%20Mobility%20SAS%20held%20by%20Siemens%20France%20Holding.pdf>
73. Research Ltd, 2014. 804 p. URL: <https://thelawreviews.co.uk/edition/1001071/themerger-acquisitions-review-edition-11>
74. Shearman Antitrust Act of 1890. URL: <https://www.justice.gov/atr/file/761131/download> (дата звернення: 25.09.2018 р.)
75. Siems Mathias. SEVIC: Beyond Cross-Border Mergers. European Business Organization Law Review (EBOR), 2007. Vol. 8, No. 2, pp. 307-316.
76. Stephen Girvin. Sandra Frisby and Alastair Hudson. Charlesworth's Company Law. Sweet&Maxwell. P. 762
77. The City Code on Takeovers and Mergers dated September 12th, 2016. URL: <http://www.thetakeoverpanel.org.uk/the-code/download-code>
78. The Consolidated Laws of the State of New York. URL: <https://www.nysenate.gov/legislation/laws/BSC/907>
79. Third Council Directive 78/855/EEC of 9 October 1978 based on Article 54 (3) (g) of the Treaty concerning mergers of public limited liability companies. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31978L0855>

80. TOMS%20SHARE%20CAPITAL%20IN%20CONSIDERATION%20FOR%20THE_0

81. Transformation Act (Umwandlungsgesetz) as of October 28, 1994. URL:
https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_umwg/index.html

82. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32001L0023>

83. Zerdin M. The Mergers and Acquisitions Review. «Law Business

12. Інтернет-ресурси

1. <https://eu-ua.org/> - Євроінтеграційний портал
2. europa.eu. – офіційна WEB-сторінка Європейського Союзу (у т.ч. сайти органів Союзу та інтернет-бази законодавства і судової практики ЄС).
3. ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu - Представництво України при Європейському Союзі
4. www.aes.org.ru – Асоціація європейських досліджень.
5. www.coe.int – офіційна інтернет-сторінка Ради Європи.
6. www.era.int – Академія європейського права (м. Трір).
7. www.eur-lex.europa.eu – база даних права ЄС EUR-lex.
8. www.iue.int – Європейський університет (м. Флоренція).
9. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm - Представництво ЄС в Україні
10. http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=223232893&cat_id=223222962 – урядовий портал. Європейська інтеграція.

13. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації щодо підготовки та оцінки кваліфікаційних робіт; Методичні вказівки до підготовки та оцінки курсових робіт; індивідуальні завдання; ситуаційні завдання (кейси); приклади виконання типових завдань та задач; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаника та ін.